

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

“મુખગણિત શિક્ષક” ભાગ ૩

:- બીજા ધોરણ માટે :- કિંમત બે આના. પાસ્ટનું મુદ્દું.

બીજા ચોપડીનું
‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’
ત્રણ આના

ગુજરાતના
દક્ષિણાસની
વાતકિયી સમિતે
પ્રસ્તોત્તરમાળા
છ આના.

મુરત જિલ્લાના
બૃગાળ શિક્ષક
ત્રણ આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

‘મુખગણિત શિક્ષક’ વગેરેના કર્તા. — શાહપોર — મુરત.

બીજા ધોરણની સુદિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૦૮૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મુખ્યમંત્રિ શિક્ષક-૩

વિગય મૃત્યુન્મય : ૮૪૧ : ૩૩૫

દેશીરાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ્, ગ્રાન્ટ્સ, યાચકોની માટે
મંજૂર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

—: બીજા ધોરણનો :—

‘મુખગાણિતશિક્ષક’ ભા. ૩.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” “બૂગાળ શિક્ષક” પ્રશ્નાત્તરમાળા
વગેરેના કર્તા.

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—મુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર મુરત.

છાપનાર—ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.
છાપવાનું ઠેકાણું—અનાપિલ બંધુ પ્રી. પ્રેસ બરનપુરી ભાગળ—મુરત.

—:(૦):—

કર્તાએ સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

[સંવત ૧૯૮૬] આવૃત્તિ ૧૭ મી [સને ૧૯૩૦]

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ પોસ્ટેજ બુદ્ધ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ

ગ્રંથાલય

૫

ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ.
ત્રીજી ધોરણના :—

‘અ કગણિતનાં મનોચત્તન’ માટે મળેલા અભિપ્રાયો

ગુજરાત કૌલેજના ગણિતના પ્રોફેસર સાહેબ
રા. શ. જેઠાલાલ ત્રીમનલાલ સ્વામીનારાયણ.

“આપના તરફથી “અ કગણિતનાં મનોચત્તન”એ નામનું
પુસ્તક મળ્યું, તેમાં નાના બાળકો માટે સાદા સરળ અને
સુંદર દાખલાઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે,
દરેક હિસાબ રમુજ છે અને તે ગણવામાં બાળકોને
રસ પડશે એમાં સંશય નથી, આવું સાદું પુસ્તક બહાર
પાડવા માટે તમને ધન્યવાદ છે.”

અમદાવાદ, કડવા પોસ્ટ તા. ૨૩ મી જુન ૧૯૧૬

“સુરત જિલ્લાના ભૂગોળ શિક્ષક” માટે અભિપ્રાય

ત્રીજી ધોરણનાં છોકરાંને જોઈએ તે ઉપર નજર રાખીને
આ નાના પુસ્તકમાં હકીકત ચારી ભેગી કરી છે અને તેમને
અનુક્રમ યાચ એવી સરળ ભાષામાં વર્ણન કર્યું છે.”

વડોદરા તા. ૮-૭-૧૯૧૫. હરગોવિંદદાસ દ્વારકાદાસ કાંટાવાળા.

—(૦):—

સુરત : શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક
મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ દુધ ગવર્નર સાહેબ

બહાદુરે : હુકમ નં. ૩૩૩૧ તા. ૧૫-૭-૧૫થી

એજન્સીની સર્વ સ્કૂલમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

“સુરત શહેર તથા ચેર્યાસી તાલુકાના ભૂગોળ શિક્ષક માટે”

—❧— અભિપ્રાયો :❧—

શ. બા. કમળાશંકર પ્રાણુશંકર ત્રિવેદી બી. એ.

પ્રે. શ. ડ્રે. કોલેજના માજી પ્રિન્સિપાલ સાહેબ,

પોતાના ના. ૨૨-૨-૧૫ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“તમેએ મોકલેલું સુરત શહેર તથા ચેર્યાસી તાલુકાના
“ભૂગોળ શિક્ષક” નામનું પુસ્તક વ્તંષ્ટ ગયેા છું. સુરત શહેરની
ભૂગોળ શિખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે.”

—❧—
શ. રા. યુનીલાલ ઘેલાભાઈ શાહ.

સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ.

પોતાના પત્રમાં લખે છે કે:—“તમારી ભૂગોળની ચાપડી (સુરત
શહેર તથા ચેર્યાસી તાલુકાના “ભૂગોળ શિક્ષક”)માં શહેરની વાણવ્યવસ્થા
વિગતો અને સ્થળોના સારો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, પરીક્ષા વખતે
તમારી ચાપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે.”

—❧—
મુંબઈ ઈલાકાની ભૂગોળની

—❧— પ્રશ્નોત્તરમાળા સાહચાર આના

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ડ્ર. ધ. ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે
નં. B. A. P. ૬૫ તા. ૧૪-૧૨-૧૯૧૮ થી

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઈનામ અને હાયબ્રીડી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

“મુખ્યમણિ શિક્ષક” ભાગ ૩.

પૂર્ણિક અને આણપાણના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

(૧) કોઇપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:— $૭૨+૪૦=૧૧૨$. $૭૨-૪૦=૩૨$.

(૨) કોઇ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—

$$૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭ \quad ૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫)=૨૭$$

(૩) કોઇ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે:—
 $૩૬+૩૬=૭૨$; $૩૬\times ૨=૭૨$.

(૪) કોઇ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકે:— $૫\times ૧૦=૫૦$; $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$; $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$.

(૫) કોઇ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪ એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. અને ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.

(૬) આણપાણના અપૂર્ણિકમાં આણપાણના અપૂર્ણિક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણિક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણ ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

$$૧૩૩૩+૪૩૩;$$

$$૧૩૩૩+૪=૧૩૩૩,$$

$$૧૩૩૩+૦૩૩=૧૮૩૩$$

$$૧૩૩૩-૪૩૩;$$

$$૧૩૩૩-૪=૯૩૩,$$

$$૯૩૩-૦૩૩=૯$$

(૭) કોઇ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૩, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૩ ચઢાવવા. જેમકે:—૨૬૧, ૩૭૩, ૭૮૩૩ને ૧૦એ ગુણી પહેલીમાં છેડે એક પાણુ; બીજીમાં બે પાણુ, અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે, માટે ૨૬૨૩, ૩૭૫, ૭૮૭૩.

(૮) કોઇ પૂર્ણાંક રકમને ૨૩, ૫, ૭૩ એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૩, ૦૩૩, એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨૩=૦૧ દશક, ૫=૦૩ દશક, ૭૩=૦૩૩ દશક છે ૧૨ ને ૨૩, ૫, ૭૩ એ ગુણી ૩૦, ૬૦, ૯૦.

(૯) કોઇ રકમને ૧૦૦ એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫; બે પાણુને બદલે ૫૦; અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મૂકવા. ૧૨૧, ૩૨૩, ૪૩૩૩, ને ૧૦૦ ગુણી.

(૧૦) કોઇ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦, એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૩, ૦૩૩, ૧૧, ૧૩, ૨૩, ૩૩ એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦૧ સો, ૫૦=૦૩ સો, ૭૫=૦૩૩ સો, ૧૨૫=૧૧ સો, ૧૫૦=૧૩ સો, ૨૫૦=૨૩ સો, ૩૫૦=૩૩ સો છે.

(૧૧) કોઇ રકમને ૦૧ એ ભાગવા હોય તો ૪એ ગુણવા, અને ૦૩ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે:— $૩૭૬ \div ૦૧ = ૩૭૬$ $૪ = ૧૪૮$
 $૩૭૬ \div ૦૩ = ૩૭૬ \times ૨ = ૭૫૨$.

૬] ત્રીજા ધોરણનો “ મુખ્યગણિત શિક્ષક ” રાા આના

શેરની ધાત

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેરે	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ-૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૮૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર

શેરના રૂપીઆભાર ૪૦	૧૦ રૂપીઆભાર ૦૧ શેર
પોણો શેરના રૂપીઆભાર ૩૦	૫ રૂપીઆભાર નવટાંક
અચ્છેરના રૂપીઆભાર ૨૦	૨૧ રૂપીઆભાર અધોળ
પાશેરના રૂપીઆભાર ૧૦	
નવટાંકના રૂપીઆભાર ૫	શેરના પૈસાભાર ૭૨
અધોળના રૂપીઆભાર ૨૧	પોણો શેરના પૈસાભાર ૫૪
	અચ્છેરના પૈસાભાર ૩૬
૪૦ રૂપીઆભાર ૧ શેર	પાશેરના પૈસાભાર ૧૮
૩૦ રૂપીઆભાર ૦૧૧ શેર	નવટાંકના પૈસાભાર ૯
૨૦ રૂપીઆભાર ૦૧ શેર	અધોળના પૈસાભાર ૪૧

* વર્ગમાં ત્રાજવ્યાં કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજતી કલ્લવવી, રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ બતાવો. ૭મા પાનાની ટીપ જુઓ.

૮] ચાથા ધોરણનો " મુખ્યગણિત શિક્ષક " ચાર આના

મણુની ધાત.

મણુના અધમણીઆ	૨	૩૦ શેર	૦૧૧ મણુ
મણુના દશશેરા	૪	૨૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની પાંચશેરી	૮	૧૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની અઢીશેરી	૧૬		
મણુની સવાશેરી	૩૨	૧ મણુની અઢીશેરી	૧૬
મણુના શેર	૪૦	૦૧૧ મણુની અઢીશેરી	૧૨
		૦૧ મણુની અઢીશેરી	૮
		૦૧ મણુની અઢીશેરી	૪
૨ અધમણીઆ	૧ મણુ	૫ શેરની અઢીશેરી	૨
૪ દશશેરા	૧ મણુ		
૮ પાંચશેરી	૧ મણુ		
૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ	૨ અઢીશેરી	૫ શેર
૩૨ સવાશેરી	૧ મણુ	૪ અઢીશેરી	૦૧ મણુ
૪૦ શેર	૧ મણુ	૮ અઢીશેરી	૦૧૧ મણુ
		૧૨ અઢીશેરી	૦૧૧૧ મણુ
		૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ
૧ મણુના	૪૦ શેર		
૦૧૧ મણુના	૩૦ શેર		
૦૧૧ મણુના	૨૦ શેર	૧ મણુની પાંચશેરી	૮
૦૧ મણુના	૧૦ શેર	૦૧૧૧ મણુની પાંચશેરી	૬
		૦૧૧ મણુની પાંચશેરી	૪
૪૦ શેર	૧ મણુ	૦૧ મણુની પાંચશેરી	૨

મુરત શહેરનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ વ્યાના. [૯

૨ પાંચશેરીએ	૦૧	મણ	૦૧૧ મણના	દસશેરા	૨
૪ પાંચશેરીએ	૦૧૧	મણ	૦૧ મણનો	દસશેરા	૧
૬ પાંચશેરીએ	૦૧૧૧	મણ			
૮ પાંચશેરીએ	૧	મણ	૧ દસશેરા	૦૧	મણ
			૨ દસશેરા	૦૧૧	મણ
૧ મણના	દસશેરા	૪	૩ દસશેરા	૦૧૧૧	મણ
૦૧૧૧ મણના	દસશેરા	૩	૪ દસશેરા	૧	મણ

વ્યાનાની ધાત.	૬૪	-	૩. ૪)	૮૦૦	-	૩. ૫૦)
૪ વ્યાનાનો રૂ. ૦૧	૬૮	-	૩. ૪૧	૮૦૦	-	૩. ૫૬૧
૮ - ૩. ૦૧૧	૭૨	-	૩. ૪૧૧	૧૦૦૦	-	૩. ૬૨૧૧
૧૨ - ૩. ૦૧૧૧	૭૬	-	૩. ૪૧૧૧			
૧૬ - ૩. ૧)	૮૦	-	૩. ૫)	૧૬વ્યાનાનો	૩.૧)	
૨૦ - ૩. ૧૧	૮૪	-	૩. ૫૧	૩૨	-	૩. ૨)
૨૪ - ૩. ૧૧૧	૮૮	-	૩. ૫૧૧	૪૮	-	૩. ૩)
૨૮ - ૩. ૧૧૧૧	૯૨	-	૩. ૫૧૧૧	૬૪	-	૩. ૪)
૩૨ - ૩. ૨)	૯૬	-	૩. ૬)	૮૦	-	૩. ૫)
૩૬ - ૩. ૨૧	૧૦૦	-	૩. ૬૧	૯૬	-	૩. ૬)
૪૦ - ૩. ૨૧૧	૨૦૦	-	૩. ૧૨૧૧	૧૧૨	-	૩. ૭)
૪૪ - ૩. ૨૧૧૧	૩૦૦	-	૩. ૧૮૧૧૧	૧૨૮	-	૩. ૮)
૪૮ - ૩. ૩)	૪૦૦	-	૩. ૨૫)	૧૪૪	-	૩. ૯)
૫૨ - ૩. ૩૧	૫૦૦	-	૩. ૩૧૧	૧૬૦	-	૩. ૧૦)
૫૬ - ૩. ૩૧૧	૬૦૦	-	૩. ૩૭૧૧	મૂચના-ધાત	સવળી	
૬૦ - ૩. ૩૧૧૧	૭૦૦	-	૩. ૪૩૧૧૧	અવળી	મોઢે	કરાવવી.

૧×૦૧૧=૦૧૧	૧૧×૦૧૧= ૮૧	૧૧×૦૧૧=૧૫૧૧	૩૧×૦૧૧=૨૩
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૯	૨૨ ૦૧૧ ૧૬૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૯૧૧	૨૩ ૦૧૧ ૧૭૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪
૪ ૦૧૧ ૩	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૮	૩૪ ૦૧૧ ૨૫
૫ ૦૧૧ ૩૧૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૧૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૮૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬
૬ ૦૧૧ ૪૧૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨૧૧	૨૭ ૦૧૧ ૨૦૧	૩૭ ૦૧૧ ૨૭
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮
૯ ૦૧૧ ૬૧૧	૧૯ ૦૧૧ ૧૪૧	૨૯ ૦૧૧ ૨૧૧૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯
૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૪૧×૦૧૧=૩૦૧૧	૫૧×૦૧૧=૩૮૧	૬૧×૦૧૧=૪૫૧૧	૭૧×૦૧૧=૫
૪૨ ૦૧૧ ૩૧૧	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૬૨ ૦૧૧ ૪૬૧	૭૨ ૦૧૧ ૫૨
૪૩ ૦૧૧ ૩૨૧	૫૩ ૦૧૧ ૩૯૧૧	૬૩ ૦૧૧ ૪૭૧	૭૩ ૦૧૧ ૫૩
૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૭૪ ૦૧૧ ૫૪
૪૫ ૦૧૧ ૩૩૧૧	૫૫ ૦૧૧ ૪૧૧	૬૫ ૦૧૧ ૪૮૧૧	૭૫ ૦૧૧ ૫૫
૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧	૭૬ ૦૧૧ ૫૬
૪૭ ૦૧૧ ૩૫૧	૫૭ ૦૧૧ ૪૨૧૧	૬૭ ૦૧૧ ૫૦૧	૭૭ ૦૧૧ ૫૭
૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮
૪૯ ૦૧૧ ૩૬૧૧	૫૯ ૦૧૧ ૪૪૧	૬૯ ૦૧૧ ૫૧૧૧	૭૯ ૦૧૧ ૫૯
૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૮૧×૦૧૧ ૬૦૧૧	૯૧×૦૧૧=૬૮૧	<div>ત્રીજી ચોપડીનો</div> <div>“ડિક્ટેશનશિક્ષક”</div> <div>ત્રીજી આના.</div> <div>બીજી ચોપડીનો</div> <div>“ડિક્ટેશનશિક્ષક”</div>	
૮૨ ૦૧૧ ૬૧૧	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૮૩ ૦૧૧ ૬૨૧	૯૩ ૦૧૧ ૬૯૧૧		
૮૪ ૦૧૧ ૬૩	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૮૫ ૦૧૧ ૬૩૧૧	૯૫ ૦૧૧ ૭૧		
૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૮૭ ૦૧૧ ૬૫૧	૯૭ ૦૧૧ ૭૨૧૧		
૮૮ ૦૧૧ ૬૬	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૮૯ ૦૧૧ ૬૬૧૧	૯૯ ૦૧૧ ૭૪૧		
૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫		

૧×૧૧=૧૧	૨×૦૧૧=૧૧	૧૧×૧૧=૧૧	૨૨×૦૧૧=૧૧
૨ ૧૧ ૩	૪ ૦૧૧ ૩	૧૨ ૧૧ ૧૮	૨૪ ૦૧૧ ૧૮
૩ ૧૧ ૪૧	૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૩ ૧૧ ૧૯	૨૬ ૦૧૧ ૧૯
૪ ૧૧ ૬	૮ ૦૧૧ ૬	૧૪ ૧૧ ૨૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧
૫ ૧૧ ૭૧	૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૧૫ ૧૧ ૨૨	૩૦ ૦૧૧ ૨૨
૬ ૧૧ ૮	૧૨ ૦૧૧ ૮	૧૬ ૧૧ ૨૪	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૭ ૧૧ ૧૦૧	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૧૭ ૧૧ ૨૫	૩૪ ૦૧૧ ૨૫
૮ ૧૧ ૧૨	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૧૮ ૧૧ ૨૭	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૯ ૧૧ ૧૩૧	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૧૯ ૧૧ ૨૮	૩૮ ૦૧૧ ૨૮
૧૦ ૧૧ ૧૫	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૨૦ ૧૧ ૩૦	૪૦ ૦૧૧ ૩૦

૨૧×૧૧=૩૧	૪૨×૦૧૧=૩૧	૩૧×૧૧=૪૧	૬૨×૦૧૧=૪૧
૨૨ ૧૧ ૩૩	૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૩૨ ૧૧ ૪૮	૬૪ ૦૧૧ ૪૮
૨૩ ૧૧ ૩૪	૪૬ ૦૧૧ ૩૪	૩૩ ૧૧ ૪૯	૬૬ ૦૧૧ ૪૯
૨૪ ૧૧ ૩૬	૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૩૪ ૧૧ ૫૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧
૨૫ ૧૧ ૩૭	૫૦ ૦૧૧ ૩૭	૩૫ ૧૧ ૫૨	૭૦ ૦૧૧ ૫૨
૨૬ ૧૧ ૩૮	૫૨ ૦૧૧ ૩૮	૩૬ ૧૧ ૫૪	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૨૭ ૧૧ ૪૦	૫૪ ૦૧૧ ૪૦	૩૭ ૧૧ ૫૫	૭૪ ૦૧૧ ૫૫
૨૮ ૧૧ ૪૨	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૩૮ ૧૧ ૫૭	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૨૯ ૧૧ ૪૩	૫૮ ૦૧૧ ૪૩	૩૯ ૧૧ ૫૮	૭૮ ૦૧૧ ૫૮
૩૦ ૧૧ ૪૫	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૪૦ ૧૧ ૬૦	૮૦ ૦૧૧ ૬૦

૪૧×૧૧=૬૧	૮૨×૦૧૧=૬૧	પહેલી ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” અહીં આના ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” આર આના.
૪૨ ૧૧ ૬૩	૮૪ ૦૧૧ ૬૩	
૪૩ ૧૧ ૬૪	૮૬ ૦૧૧ ૬૪	
૪૪ ૧૧ ૬૬	૮૮ ૦૧૧ ૬૬	
૪૫ ૧૧ ૬૭	૯૦ ૦૧૧ ૬૭	
૪૬ ૧૧ ૬૮	૯૨ ૦૧૧ ૬૮	
૪૭ ૧૧ ૭૦	૯૪ ૦૧૧ ૭૦	
૪૮ ૧૧ ૭૨	૯૬ ૦૧૧ ૭૨	
૪૯ ૧૧ ૭૩	૯૮ ૦૧૧ ૭૩	
૫૦ ૧૧ ૭૫	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫	

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૩૧૧	૨૧×૧=૨૬૧	૩૧×૧=૩૮૧૧
૨ ૧ ૨૧	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૨૭૧	૩૨ ૧ ૪૦
૩ ૧ ૩૧૧	૧૩ ૧ ૧૬૧	૨૩ ૧ ૨૮૧૧	૩૩ ૧ ૪૧૧
૪ ૧ ૫	૧૪ ૧ ૧૭૧	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨૧૧
૫ ૧ ૬૧	૧૫ ૧ ૧૮૧૧	૨૫ ૧ ૩૧૧	૩૫ ૧ ૪૩૧૧
૬ ૧ ૭૧	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨૧૧	૩૬ ૧ ૪૪૧
૭ ૧ ૮૧૧	૧૭ ૧ ૨૧૧	૨૭ ૧ ૩૩૧૧	૩૭ ૧ ૪૬૧
૮ ૧ ૧૦	૧૮ ૧ ૨૨૧૧	૨૮ ૧ ૩૫	૩૮ ૧ ૪૭૧૧
૯ ૧ ૧૧૧	૧૯ ૧ ૨૩.૧૧	૨૯ ૧ ૩૬૧	૩૯ ૧ ૪૮૧૧
૧૦ ૧ ૧૨૧૧	૨૦ ૧ ૨૫	૩૦ ૧ ૩૭૧	૪૦ ૧ ૫૦

૪૧×૧ ૫૧૧	૫૧×૧=૬૩૧૧	૬૧×૧=૭૬૧	૭૧×૧=૮૮૧૧
૪૨ ૧ ૫૨૧૧	૫૨ ૧ ૬૫	૬૨ ૧ ૭૭૧	૭૨ ૧ ૯૦
૪૩ ૧ ૫૩૧૧	૫૩ ૧ ૬૬૧	૬૩ ૧ ૭૮૧૧	૭૩ ૧ ૯૧૧
૪૪ ૧ ૫૫	૫૪ ૧ ૬૭૧	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૯૨૧૧
૪૫ ૧ ૫૬૧	૫૫ ૧ ૬૮૧૧	૬૫ ૧ ૮૧૧	૭૫ ૧ ૯૩૧૧
૪૬ ૧ ૫૭૧૧	૫૬ ૧ ૭૦	૬૬ ૧ ૮૨૧૧	૭૬ ૧ ૯૫
૪૭ ૧ ૫૮૧૧	૫૭ ૧ ૭૧૧	૬૭ ૧ ૮૩૧૧	૭૭ ૧ ૯૬૧
૪૮ ૧ ૬૦	૫૮ ૧ ૭૨૧૧	૬૮ ૧ ૮૫	૭૮ ૧ ૯૭૧૧
૪૯ ૧ ૬૧૧	૫૯ ૧ ૭૩૧૧	૬૯ ૧ ૮૬૧	૭૯ ૧ ૯૮૧૧
૫૦ ૧ ૬૨૧૧	૬૦ ૧ ૭૫	૭૦ ૧ ૮૭૧	૮૦ ૧ ૧૦૦

૮૧×૧=૧૦૧૧	૯૧×૧=૧૧૩૧૧
૮૨ ૧ ૧૦૨૧૧	૯૨ ૧ ૧૧૫
૮૩ ૧ ૧૦૩૧૧	૯૩ ૧ ૧૧૬૧
૮૪ ૧ ૧૦૫	૯૪ ૧ ૧૧૭૧
૮૫ ૧ ૧૦૬૧	૯૫ ૧ ૧૧૮૧૧
૮૬ ૧ ૧૦૭૧	૯૬ ૧ ૧૨૦
૮૭ ૧ ૧૦૮૧૧	૯૭ ૧ ૧૨૧૧
૮૮ ૧ ૧૧૦	૯૮ ૧ ૧૨૨૧૧
૮૯ ૧ ૧૧૧૧	૯૯ ૧ ૧૨૩૧૧
૯૦ ૧ ૧૧૨૧૧	૧૦૦ ૧ ૧૨૫

શ્રીમદ્ધોરજી મહે—
 અંગગણિતના
 મનોચત્ન. પાંચ આના
 સુરત શહેરનો—
 “ભુગોળ શિક્ષક”
 ત્રજુ આના

ઘડીખાની સાથે સવાચાની બેક્રીની પલાખીનો સંબંધ [૧૩

૧×૨૧= ૨૧	૨×૧= ૨૧	૧૧×૨૧=૨૭૧	૨૨×૧=૨૭૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧ ૪૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦
૨૧×૨૧=૫૨૧	૪૨×૧=૫૨૧	૩૧×૨૧= ૭૭૧	૬૨×૧= ૭૭૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૬ ૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦	૮૦ ૧ ૧૦૦
૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૮૨×૧=૧૦૨૧	<p>ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રકૃતિશાળા તથા આના. સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો " ભૂગોળ શિક્ષક " તથા આના.</p>	
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧ ૧૦૭૧		
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦ ૧ ૧૨૫		

૧૪] આગપાથીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના.

એકે પાંચું પોણા.	$૧ \times ૦૧૧૧ = ૦૧૧૧$	સો પોણા પોણાસો.	$૧૦૦ \times ૦૧૧૧ = ૭૫$
	૨ ૦૧૧ ૨૧		૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦
	૩ ૦૧૧ ૨૧		૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫
	૪ ૦૧૧ ૩		૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦
	૫ ૦૧૧ ૩૧૧		૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫
	૬ ૦૧૧ ૪૧૧		૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦
	૭ ૦૧૧ ૫૧		૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫
	૮ ૦૧૧ ૬		૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦
	૯ ૦૧૧ ૬૧૧		૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫
	૧૦ ૦૧૧ ૭૧૧		૧૦૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦
એકે સવા સવા.	$૧ \times ૧૧ = ૧૧$	સો સવા સવાસો.	$૧૦૦ \times ૧૧ = ૧૨૫$
	૨ ૧૧ ૨૧૧		૨૦૦ ૧૧ ૨૫૦
	૩ ૧૧ ૩૧૧		૩૦૦ ૧૧ ૩૭૫
	૪ ૧૧ ૪		૪૦૦ ૧૧ ૪૦૦
	૫ ૧૧ ૬૧		૫૦૦ ૧૧ ૬૨૫
	૬ ૧૧ ૭૧૧		૬૦૦ ૧૧ ૭૫૦
	૭ ૧૧ ૮૧૧		૭૦૦ ૧૧ ૮૭૫
	૮ ૧૧ ૧૦		૮૦૦ ૧૧ ૧૦૦૦
	૯ ૧૧ ૧૧૧		૯૦૦ ૧૧ ૧૧૨૫
	૧૦ ૧૧ ૧૨૧૧		૧૦૦૦ ૧૧ ૧૨૫૦

ગુજરાતનાઈતિહાસનીવાર્તારૂપી-
-રસિક પ્રશ્નોત્તરમાળા છ આના

મનોચિત્ર ૧.

સૂચના- એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

અગિયારના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીયા બેસે તો ૧૬ ખુરસીનું શું બેસશે ?

(૨) એક કાચળીમાં ૧૭ રૂપીયા છે, તે એવી ૯ કાચળીમાં મળીને

કેટલા રૂપીયા હશે ?

પહેલી ચાપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના. [૧૫

- (૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૪ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઈએ ?
- (૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૪, અને ૧૩ પાંચ વખત લઈએ તો કેટલા થાય ? પાંચ ગુણીએ તો શું આવે ?
- (૫) ૨૦ ત્રણ વાર લઈએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ જોડો.
- (૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ જોડો.
- (૭) ૧૬×૫ , ૧૩×૭ , ૧૭×૮ , ૧૫×૯ , ૧૮×૭ , ૧૬×૬ કેટલા ?
- (૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છ વાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છ વાર તે કેટલા ?
- (૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦ અને ૧૪, આઠ વખત લઈએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૦) ૧૬×૬ , ૧૫×૭ , ૧૮×૬ , ૧૩×૯ , ૧૪×૮ , ૧૨×૯ , ૧૬×૫ , અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- (૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઈ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કડો.
- (૧૩) ૪ જમરખનો એક આના બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરખ આવે ?
- (૧૪) કેટલી બેઆની લેય તો ૧૭ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૫) $૭૬+૧૯$, $૭૨+૧૮$, $૧૦૫+૧૫$, $૧૧૭+૧૩$, $૮૪+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૬) $૭૭+૧૧$, $૯૬+૧૬$, $૬૦+૧૨$, $૮૪+૧૪$, $૯૬+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૭) $૧૧+૮૮$, $૧૨+૯૬$, $૧૩+૬૫$, $૧૪+૯૮$, $૧૫+૭૫$, કેટલા ?
- (૧૮) $૧૭+૧૩૬$, $૧૮+૧૪૪$, $૧૯+૧૫૨$, $૨૦+૧૪૦$, કેટલા ?

૧૬] બીજી ચાપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” વાંચુ આના.

- (૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨, કેટલા ?
- (૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦ કેટલા ?
- (૨૧) ૧૮૦ માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અદ્વાર અદ્વાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેના જાઓ.
- (૨૨) ૯૫માં ૧૬ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માંથી ૧૬ જાય તો કેટલા રહે ?
- (૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા, અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ દાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
- (૨૫) આનાની ચાર લેખ ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખ બે આનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થય ?
- (૨૬) પાવલાના ૧૬ લોખુ મળે તો રૂપીઆના કેટલાં ?
- (૨૭) બારોતેરસા, પાંચોતેરસો, પંચોતેરસો, આઠોતેરસો, સત્તરોતેરસો, બીસંતરસો અને દાઓતેરસો એટલે કેટલા ?
- (૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૭૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૫, ૧૦૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦. એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
- (૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી સાડી આવે ?
- (૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા સાઠ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
- (૩૨) ૧૪૪ માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?
- (૩૩) ૯૬ માં ૬ કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, અને ૧૬ કેટલીવાર ?

ત્રીજી ચોપડીના “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ આના [૧૭]

- (૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦. ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
 (૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
 (૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
 (૩૭) ક્યા ક્યા પલાખાનો જવાબ ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
 (૩૮) ૭ આનાની પાછ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી, તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
 (૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
 (૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલાં ?
 (૪૧) જે જે પલાખાના જવાબમાં ૧૪૪ આવતા હોય તે કહો.

મનોચત્ન ૨. એકવીસાના આંકનો ઉપયોગ

- (૧) ૨૬x૫, ૨૩x૮, ૨૮x૬, ૨૩x૯, ૨૫x૭, ૨૯x૭ કેટલા ?
 (૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૫ નવવાર, ૨૪ સાત વાર, ૨૯ નવ વાર, અને ૨૪ નવ વાર તે કેટલા ?
 (૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે ?
 (૪) એક આવરકોટની સીવડમણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૮૧ રૂપીઆમાં કેટલા આવરકોટ સિવાય અને બાકી શું વધે ?
 (૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?
 (૬) ૨૨ વારનો એક એવા ૭ તાકા છે, તો બધું મળીને કેટલા વાર કપડું હશે ?
 (૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણુ એવા ૭ ગાડામાં ધઉ ભરેલા છે, તો બધું મળીને કેટલા મણુ ધઉ હશે ?

૧૮] ચોથી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- (૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?
- (૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું, તો પાંચ મહીના પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઢવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૧૧) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.
- (૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ઢંધુ અને અધેલા કેટલા ?
- (૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૦૮ ૨૦૩, ૨૧૭ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- (૧૫) ૭ વીસાસા, બે સાતોતેર, બે બાવના, બે તીસોતેર, બે ચોવીસા લખો.
- (૧૬) ૧૪૫+૨૬, ૨૪૩+૨૭, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧ કેટલા ?
- (૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૬+૧૫૬, ૨૬+૨૦૩ કેટલા ?
- (૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૪-૨૬, ૨૧૬-૨૪ કેટલા ?
- (૧૯) ૧૪૭-૨૬, ૧૮૬-૧૬૨, ૧૨૫-૧૦૦, ૧૪૦-૧૧૨ કેટલા ?
- (૨૦) ૩૦૦ માં ૧૨ ફેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી ફેરીઓ હશે ?
- (૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શું વધે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૧૭૫ મજા માદરપાટમાંથી ૫ ગજનાં કેટલાં ધોતીઆં થાય ?
- (૨૩) કેટલી વખત ૨૬ ફેરી લઉં તો ૨૩૪ ફેરી થાય ?
- (૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

પાંચમી ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ચાર આના [૧૯

- (૨૫) એક નિશાળમાં ૨૫૨ છોકરા છે, અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક -
વર્ગમાં કેટલા છોકરા હશે ?
- (૨૬) કેટલી વખત ૭ લખ્યો તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૪૪,
૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- (૨૭) કયા કયા પક્ષાખાના જવાબમાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- (૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટા આપી
અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા, ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા
વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?
- (૨૯) ચાર આનાની એક ચોપડી મળે તો ૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?

મનોયત્ન ૩ અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો
ફાલેવાય ? અડધામાં અડધો ઉમેરી ૪૦ સુધી લખો.
- (૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?
- (૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા થાય ?
- (૪) હું દરરોજ ૦૯ લાકડા ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાકડા
છે, ત્યારે કેટલા લાકડા હશે ?
- (૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઆ ખેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને
કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- (૬) ૧૭x૦૯, ૨૩x૦૯, ૭૦x૦૯, ૬૭x૦૯, ૭૯x૦૯ કેટલા ?
- (૭) અડધાની એકીની પક્ષાખી બોલી જાઓ.
- (૮) અડધાની એકીની પક્ષાખી લખો.
- (૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૨૦] સુરત જિલ્લાનો “ જુગોળ શિક્ષક ” ત્રણ આના-

- (૧૦) ૧૦૦ રૂપીએ મજૂ સોપારી મળે તો ૨૭ મણનું શું ખેસે ?
 (૧૧) ૩૦૦ માં ૧૨૦ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
 (૧૨) ૨૦૦ રૂપીઆનું ઘી, ૧૦૦ રૂપીઆનું શાક, અને ૧૨૦ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
 (૧૩) ૩૦૦+૦૦+૪૦+૩૪૦ મળીને કેટલા થાય ?
 (૧૪) કેટલીવાર અડધો ત્રણએ તો ૩૨૦ થાય ? કેટલા અડધું ૩૨૦ ?
 (૧૫) ૩૭ આપના અર્ધા કેટલા ? ૭૪ અડધાના આખા કેટલા ?
 (૧૬) ૪૫ રૂપીઆ છે, દરેક લિપ્પારીને ૦૦ રૂપીઆ આપું તો કેટલાને અપાય ?
 (૧૭) એક ખમીસની શીવડમણી ૦૦ રૂપીઆ ખેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડવાશે ?
 (૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૩૯ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
 (૧૯) ૪૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
 (૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
 (૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?
 (૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?

(જ. ૨. ૪. ૬. છત્યાદી.)

- (૨૩) દરરોજના ૦૦ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
 (૨૪) ૦૦ આનાની એક પેન્સિલ તો રૂપીઆની કેટલી ?
 (૨૫) ૧૭ પેનના ૮૦ પૈસા તો ૬૮ પેનનું શું આપવું ?

મનોચત્ન ૪. દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- (૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- (૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- (૪) અડધો કાગળ કેટલીવાર લખ્યે તો દોઢ થાય ?
- (૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૬) દોઢમાં પોણા કેટલીવાર ? દોઢમાં અડધો કેટલીવાર ?
- (૭) ૦૥૥ કેટલીવાર લખ્યે તો દોઢ થાય ?
- (૮) દોઢ રૂપીઆ છે. તેમાં દોઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૯) ત્રણ લાકડાંમાંથી દોઢ લાકડાં ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
- (૧૦) મારી પાસે ૦૥ રૂપીઆ છે, તેમાં યુ ઉમેરું તો દોઢ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૧) દોઢાની બેઝાની પલાખી બોલો. દોઢાની એઝાની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૫૭×૧૥, ૬૯×૧૥, ૬૭×૧૥, ૭૦૦×૧૥, ૪૯×૧૥ કેટલા ?
- (૧૩) ૧૩૥ માં દોઢ દોઢ ઉમેરી ૧૦૦૥ સુધી લખો.
- (૧૪) એક તામડામાં દોઢ મણુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
- (૧૫) રૂપીઆની ૧૥ શેર બરડી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૬) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈએ ?
- (૧૭) એક આનાના દોઢ શેર કાચેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં ?
- (૧૮) એક બળદને ૧૥ શેર અડધ જોઈએ, તો ૬૭ બળદને માટે કેટલા અડધ જોઈશે ?
- (૧૯) એક લોટો દોઢ શેરનો થાય, તો ૫૭ લોટાનું વજન કેટલું ? થશે ?

૨૨] કુબ્જ ઇલાંકાની બૂગાળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪૧૧ આના-

- (૨૦) એક સાધુને ૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૧૭૯ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?
- (૨૧) એક શેર બદામનો ૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૦૧ મણુ ૯ શેર બદામનું શું એસશે ?
- (૨૨) મણુ ઘીના ૩૭ રૂપીઆ એસે તો ૧૧ મણુ ઘીનું શું એસે ?
- (૨૩) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઆ લોટા ૬૪ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?
- (૨૪) ૬૯+૧૧, ૪૬૧+૧૧, ૧૦૩૧+૧૧, ૯૯+૧૧, કેટલા ?
- (૨૫) ૧૧+૮૨, ૧૧+૪૫, ૧૧+૬૭, ૧૧+૭૨, કેટલા ?
- (૨૬) ૧૦૧-૧૧, ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧, ૧૧૨૧-૧૧, કેટલા ?
- (૨૭) ૨૮૧ મણુ દૂધમાંથી ૨૭ મણુ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?
- (૨૮) ૨૪ આખા અને ૨૪ અડધા મળી કેટલા થાય ?
- (૨૯) કેટલીવાર દોઢ લખએ તો ૫૭ થાય ?
- (૩૦) ૫૫૧માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલા દોઢું ૫૫૧ ?
- (૩૧) ૧૫ રૂપીઆમાંથી ૧૧ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- (૩૨) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૧૦૧ રૂપીઆ વહેંચ્યું તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૩) રોજ દોઢ શેર ખાંડ વપરાય તો ૩૭૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૪) ૧૧ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ એસે તો ૪૦૧ ગજ ખાદીનું શું એસે ?
- (૩૫) ૭૯૧ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એક બદનની કિંમત કેટલી પડી ?
- (૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?
- (૩૭) ૪૩૧ ગજના તાકામાંથી ૧૧ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?

- (૩૮) રોજ ૧૫ રૂપિયા વાપરે તો ૬૦ રૂપિયા કેટલા દિવસ આવે ?
 (૩૯) દરેકને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલાને અપાય ?
 (૪૦) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપિયા કેટલીવાર લઉં તો ૬૬ રૂપિયા થાય ?
 (૪૧) દોઢ રૂપિયાની શેર હોંગ મળે તો ૩૯ શેરનું શું બેસે ?
 (૪૨) ૪૮ માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?
 (૪૩) ૫૭ પચીસના ૮૫૫ રૂપિયા બેઠા તો એ લેખે ૭ પચીસાનું શું આપવું પડે ?
 (૪૪) એક માણસ દરરોજ ૧૫ રૂપિયા કમાય છે, તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
 (૪૫) ૧૫ આને શેર વેગણ મળે છે, ૧૫ રૂપિયામાં કેટલાં આવે ?
 (૪૬) ૩ શેર દુધીના ૪૫ આના તો ૭ શેર દુધીનું શું આપવું ?

મનોચત્ર ૫. અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) બે ને અડધા કેટલા ? દોઢ ને એક કેટલા ?
 (૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૫ થાય ?
 (૩) અઢીઆની બેકીની ને ચોક્કની પક્ષાખી લખો.
 (૪) ૪૭૫+૨૫, ૬૭૫+૨૫, ૧૫+૨૫, ૧૦૨૫+૨૫, ૧૮૦+૨૫ કેટલા ?
 (૫) ૨૫+૮૫, ૨૫+૪૭૫, ૨૫+૨૦૫, ૨૫+૧૦૦ કેટલા ?
 (૬) ૧૦૨૫-૨૫, ૧૦૫-૨૫, ૧૦૦-૨૫, ૨૧૦-૨૫, કેટલા ?
 (૭) ૧૯૦-૧૮૭, ૧૬૭-૧૬૫, ૧૦૦-૯૭ કેટલા ?
 (૮) અઢીઆમાં અઢી ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.
 (૯) પાંચ લાકુમાંથી અઢી લાકુ વપરાયા ત્યારે કેટલા રહ્યા ?

૨૪] ગુજરાતની સાઠ બૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ વ્યાના.

- (૧૦) એક પગમાં ૨૥ શેર માય તો ૬૪ પગમાં કેટલું માય ?
- (૧૧) ૨૥ શેર છરાંના ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?
- (૧૨) એક મણના ૩. ૨૥ તો ૩૬ મણના કેટલા રૂપીઆ ?
- (૧૩) ૩. ગાંધે શેર એકત્રી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?
- (૧૪) મણ કેરીના ૨૥ રૂપીઆ તો ૪૬ મણનું શું ?
- (૧૫) એક માણસને ૨૥ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- (૧૬) એક તાવડીનું વજન ૨૥ મણ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
- (૧૭) મણ દૂધમાં ૨૥ શેર ચોખ્ખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખ્ખા જોઈએ ?
- (૧૮) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ મણ તો ૬૭૫ મણનું શું આપવું ?
- (૧૯) ૨૥ શેરના ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાં કેટલું આવે ?
- (૨૦) એક દિવસનો ખરચ ૨૥ રૂપીઆ થાય, તો ૭૭ દિવસમાં કેટલો ખરચ થશે ?
- (૨૧) ૫૪ છત્રી લેવી છે, એક છત્રીના ૨૥ બેસે છે, તો છત્રીવાળાને કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૨૨) ૨૧ રૂપીઆ તોડો સાતું મળે તો ૨૥ તોડાનું શું આપવું ?
- (૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર મરી મળે, તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે ?
- (૨૪) કેટલા અડધા હોય તો ૨૥ થાય ? અઢીઆમાં અડધા કેટલીવાર ?
- (૨૫) કેટલા પા અઢી ? અઢીમાં પા કેટલીવાર છે ?
- (૨૬) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ શેર તો મણનું શું ?

હિંદુસ્તાનની સાંભળાણી પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આના. [૨૫

- (૨૭) ૮૪ માણસાની ઉજાણીમાં ૨૧૦ રૂપીઆ ખરચ થયા તો દરેકને ભાજે શું આવશે ?
- (૨૮) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૥ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૨૯) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લખએ તો ૧૦૦ થાય ?
- (૩૦) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં અઢી કેટલીવાર ?
- (૩૧) ૩. ૯૭૫ છે, રોજ ૨૥ ૩. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૨) ૨૥ આને શેર દૂધ મળે તો ૨૥ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૩૩) ૫૭૫ રૂપીઆમાં ૨૥ તોલા સાનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
- (૩૪) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭૫ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?
- (૩૫) શેર હોંગના ૨૥ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?
- (૩૬) ૩. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૩૭) એક આનાની ૨૥ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- (૩૮) ૨૥ રૂપીઆવાળી ટોપી ૬૨૥ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
- (૩૯) ૨૥ શેર જલેખીનો એક રૂપીઆ પડે તો ૭૭ રૂપીઆમાં કેટલી જલેખી આવશે ?
- (૪૦) દરરોજ અઢી આનાનું દૂધ વપરાય છે, મેં દૂધવાળાને ૩. ૧૦) આખા ત્યારે કેટલા દિવસ દૂધ લીધું હશે ?

મનોચતન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- (૨) ચાર ૦૧ એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- (૩) ૦૧ એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? આખાનો કેટલામો ભાગ ?

- (૪) ૧ માં ૦, ૦ ઉમેરી ૧૯૩૩ સુધી બોલો.
- (૫) ૧૭+૦, ૨૩+૦, ૨૯+૦, ૨૮+૦, ૦+૩૦ કેટલા?
- (૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦ માં ૦ ઓછે તે કેટલા કહેવાય?
- (૭) ૨૫ માંથી ૦, ૦ બાદ કરી ૯૧૧ સુધી બોલો.
- (૮) ૯૮૩, ૮૫૩, ૭૮૩, ૫૭૩, ૭૬૩, ૪૯૩, શબ્દમાં લખો.
- (૯) પાયાની ચચારની પલાખી બોલો.
- (૧૦) પાયાની ચચારની અને અડધાની બાબતની પલાખી લખો.
- (૧૧) ૪૯x૦: ૫૭x૦: ૪૩x૦: ૭૦x૦: ૬૭x૦ કેટલા?
- (૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૫૧, ૭, અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા?
- (૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૬૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂપિયા થાય? ૦ ગજના કેટલા થાય?
- (૧૪) ૫૯, ૬૩, ૯૦, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવે? પાવલીઓ કેટલી આવે?
- (૧૫) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા?
- (૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે. તેની પાવલી કેટલી આવશે?
- (૧૭) કેટલીવાર ૦ રૂપીઓ લઈએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય?
- (૧૮) કેટલા ૦ હોય તે: ૧૭, ૫૩, ૨૩૩, ૧૪ અને ૩૩ થાય?.
- (૧૯) ૧૭, ૫૩, ૨૩૩, ૧૪ અને ૩૩ ને પાંચે ભાગીએ તો શું આવે?
- (૨૦) કેટલી વખત ૦ મળુ લઈએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩ અને ૨૦, ૭, ૧૭, ૧૯૩ મળુ થાય?

- (૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭, ૧૫, ૪૭, ૩૭, ૪૭ લુગડમાંથી અડધા ગળના કેટલા કંકડ થાય ? ૦ ગળના કેટલા થાય ?
- (૨૨) કેટલીવાર ૦ કાગળ લઈ તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૧, આખા કાગળ થાય ?
- (૨૩) ૧૮ વખત ૦ રૂપીઆ લઈ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઆ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ? ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
- (૨૪) રોજ ૦ કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૫) એક પૈસાના ૦ શેર લીધા મળે તો ૧૦ રૂપીઆના કેટલા આવશે ?
- (૨૬) ૮ આનાની ૩૨ પેન તો ૧૦ રૂપીઆની કેટલી ?

મનોચત્ન ૭ નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

- (૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆનાની કેટલી ? આની કેટલી ? ઢાંચુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? પાછ કેટલી ?
- (૨) રૂપીઆ કોની કોની બરોબર છે ? શું શું આપવાથી રૂપીઆ મળે ?
- (૩) ૧૬ ઢાંચુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાછ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.
- (૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?
- (૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછ છે ત્યારે કેટલા આના હશે ?
- (૬) પાવલીમાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?
- (૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરે તો રૂપીઆ થાય ?

૨૮] બીજી ચાપડીના "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ત્રણ આના.

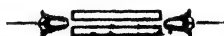
- (૮) ૧ અડધા, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની છ તેમાં કેટલા પૈસા નાખું
તો એક રૂપીઆ થાય ?
- (૯) એક આનાની ૧૨ પાછ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ?
અડધાની કેટલી ? નીકળના સિક્કા ગણાવો.
- (૧૦) ૯, ૧, ૧૭, અને ૩ આનાની પાછ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
- (૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૧૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
- (૧૩) ૮ આનાની પાછ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?
- (૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ૮૫ કેટલા ? દાઢ પાછ કેટલી ?
- (૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની
ને એક પૈસાની પાછ કેટલી ?
- (૧૭) બે પૈસાની એક પેનસીસ મળે છે, ૧૧ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઝોછી છે, ત્યારે
બેઆનીઓ કેટલી હશે ?
- (૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન. ૧ આનાની સોપારી,
૮૫નું પાપડી. ને આનાના મમરા લીધા, હવે ભારી પાસે
શું રહ્યું ?
- (૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઆ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધા, ૧ આની
ને ૩ પાછ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?
- (૨૧) ૧૧૨, ૯૬, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ
કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

બીજી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૨૯

- (૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨ ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- (૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાછના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?
- (૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?
- (૨૫) ૭૪, ૬૭, ૨૯, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?
- (૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૭) ૧૨ શેરના ત્રણ આના બેસે તો શેરનું શું આપવું ?
- (૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?
- (૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અધેલા કેટલા ?
- (૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?
- (૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ બોરીઆં લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઈ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તે શું આપવું ?
- (૩૪) બે આનાના પાંચ જમરખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલાં આવશે ? અને જો ૨૦ જમરખ લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ? ૧૦ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?

૩૦] ત્રીજી ચાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણુ આના.

- (૩૬) બે આનાના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પંસાના ?
 (૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાછની કેટલી આવે ?
 અને જો ૭ પેન લેવી હાય તો શું આપવું ?
 (૩૮) ૩પીઆના ૧૬ શેર વેગણુ મળે તો ત્રણુ આનાના કેટલાં ?
 (૩૯) એક ૩પીઆની ૪ શેર ફેરી મળે તો ૧ શેરનું શું બેસે ?

મનોચત્ન ૮ પરચુરણુ હિસાબ.

- (૧) ૧૬ ફેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઈ તો સારી કેટલી રહી ?
 (૨) ૧૫૭ ૩પીઆમાં ૯ ૩પીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા ૩પીઆ થાય ?
 (૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને ૬૪ ૩પીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?
 (૪) ૨૪ માં કેટલા ઉમેરે તો ૭૨ થાય ?
 (૫) ૧૩૯ ૩પીઆમાંથી ૫ ૩પીઆવાળી નોટ લેતા ૯ ૩પીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટ લીધી હશે ?
 (૬) ૧૨૪ ૩પીઆમાંથી ૫ ૩પીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા ૩પીઆ વધે ?
 (૭) બે આનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક ૩પીઆની કેટલી મળે ?
 (૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
 (૯) એક ટોપીનો ૦૮ ૩પીઆ તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા ૩પીઆ ?
 (૧૦) દરેક છોકરાને ૦૮ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

ત્રીથી ચોમીના “રિક્શન શિક્ષક” ચાર આના. [૩૧]

- (૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ?
૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- (૧૨) ૨૬ શેરના નવદાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?
- (૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) પાંચ રૂપીઆવાળી ૧૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?
- (૧૬) એક ધડિઆળના ૨૫ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણાસો ધડિઆળનું શું બેસે ?
- ૧૭) એક છત્રીનો દોઢ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આવવું ?
- ૧૮) એક ધડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ધડિઆળનું શું બેસે ?
- ૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણુ ઘી મળે તો ૨૫ મણુનું શું ?
- (૨૦) એક આનામાં ૦૫ મણુ ભાર લઘ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઘ જવાય ?
- (૨૧) પૈસાવાળી ૯૬ રિક્કિટ આપી, તેને બદલે ૦૫ આનાવાળી કેટલી રિક્કિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?
- (૨૨) દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ ને ૫ રૂપીઆ રોકડ છે ત્યારે બધું મળી કેટલા સો રૂપીઆ હશે ?
- (૨૩) એક રૂપીઆની ૨૫ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨૫ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે, ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
- (૨૪) આગમઝી એક કલાકમાં ૨૭ માઈલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઈલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

૩૨] પાંચમી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- (૨૫) દરેક છોકરાને ૦૧, ૦૧ રૂપીઆ આપતાં ૫ રૂપીઆની નોટમાંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
- (૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણીસો, ૦૧ હજાર, અઢીસો આંકડામાં લખો.
- (૨૭) ૯૯૯૯ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
- (૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- (૨૯) એક ચોપડીના ૨૧૧ રૂપીઆ એમે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦૧૧ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા અડધે ૪૨ ?
- (૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરી તો કેટલી કેરી થઈ ?
- (૩૨) ૨૦૧૭ છોકરામાંથી ૨૩ છોકરા ઊડી ગયા તો કેટલા રહ્યા ?
- (૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર ?
- (૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૧ રૂપીઆ એમે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?
- (૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડ્યું ?
- (૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?
- (૩૭) ૭૫ રૂપીઆ, ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૮) ૪૨ ગજ દોરણમાંથી ૧૧ ગજના કેટલા કટકા થાય ?
- (૩૯) એક ટોપીના ૨૧૧ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

- (૪૦) ૨૫ મણુ ધીના ૮૫૫ રૂપીઆ પડે તો એક મણુનું શું ?
- (૪૧) ૧૦૨૫ રૂપીઆમાં ૨૫ મણુ ધી આવ્યું તો ૪૧ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૪૨) એક મણુર ૨૫ મણુ વજન ઉપાડે તો ૭૨૫ મણુ વજનને માટે કેટલા મણુર જોઈએ ?
- (૪૩) કેટલા છઠ્ઠ ૭૨ ? કેટલા સાંક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?
- (૪૪) કયા કયા પલાખાનો જવાબ ૭૨ આવે
- (૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું, તો ૯૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બમ્બે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સાળ સાળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?
- (૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સાળ સાળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર થશે ?
- (૪૭) ૨૦૫ રૂપીઆમાંથી ૨૫ રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- (૪૯) પંદરે દાન દોઢસા એમ કયા કયા પલાખામાં દોઢસા આવશે ?
- (૫૦) ૨૯ કાથળામાં ૧૪૫ મણુ અનાજ ભરાય તો ૭ કાથળામાં કેટલા મણુ ભરાય ?
- (૫૧) ૯ પૈસાની ૧૮ પૈન તો ૦૧ રૂપીઆની કેટલી ?
- (૫૨) ૧૨ સ્ટીલનો ૦૧ રૂપીઆ તો ૨૮ આનાની કેટલી ?
- (૫૩) ૧૪૪ કેળાંના ૨૪ આના તો ૬૦ કેળાંનું શું ?
- (૫૪) ૧૫ મણુ ધીના ૫૮૫ રૂપીઆ તો ૧ મણુનું શું ?

૩૪] બીજા ધોરણ મારે અંકગણિતનાં મનોરથના પાંચ આના.

(૫૫) ૨૫ છોકરાની ૮ હારો છે તેમાંથી ૨૮ છોકરાની કેટલી હાર થશે ?

(૫૬) એક રૂપીઆ વહેંચનાં દરેક છોકરાને ૮ પાઈ મળી ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

(૫૭) પાંચ રૂપીઆવાળી ૨૮ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવશે ?

(૫૮) ૨૮ રૂપીઆની બે આની કેટલી ? પાવલી કેટલી ?

(૫૯) ૭ રૂપીઆવાળી ૪ ખુરસી આપી તેના બદલામાં ૪ રૂપીઆવાળા કેટલા રૂડો લેવા ?

(૬૦) ૨૫ રૂપીઆની ૭ ઢગલી કરવામાં ૨૫ રૂપીઆ ખૂટે છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

(૬૧) ૭ મહીનાના પગારના પોણી બસે રૂપીઆ મળ્યા, ત્યારે એક મહીનાનો કેટલો ગણ્યો હશે ?

(૬૨) ૬૪ કોઠપાછના કેટલા રૂપીઆ આવશે ?

(૬૩) ૧૨૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

(૬૪) ૧૪૪ કેળાનો ૧૫ રૂપીઆ બેડો તે ૧૮ કેળાનું શું બેસશે ?

(૬૫) ૧૬ રૂપીઆમાં ૮૦ કેરી આવે તે ૬૪ રૂપીઆમાં કેટલી આવશે ?

(૬૬) ૪૦ રૂપીઆના કેટલા આના આવશે ?

(૬૭) ૨૧ પૈસાની ૧૦૫ ટીકડી તે ૨૬ પૈસાની કેટલી ?

(૬૮) ૨૭ ખુરસીના ૧૮૬ રૂપીઆ તે ૧૬૨ રૂપીઆની કેટલી ખુરસી આવશે ?

(૬૯) ૧૭ રૂપીઆમાંથી ૦૫ રૂપીઆ કેટલાને આપાય ? ૧૭ રૂપીઆના અડધા કેટલા ?

(૭૦) ૧૭ માણસ જમાડતાં ૮૫ રૂપીઆ ખરચ થાય, તે ૭૬ માણસ જમાડતાં કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે ?

ગુજરાતની સા. જુગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા મળુ આના. [૩૫

(૭૧) ૪ કલાકમાં ૮ પાના વચામ તો ૧૩ પાનાં વાંચતાં કેટલો વખત લાગશે ?

(૭૨) ૨૭ દિવસમાં ૧૩૫ રૂપીઆ ખરચ થયો તો ૧૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

(૭૩) ૧ પેન્સિલનો ૦૫ આનો બેસે તો ૨૫ રૂ. ની કેટલી આવશે ?

(૭૪) ૮ પળી ભરવાથી ૨ શેર દૂધ થાય, તો ૮૦ પળી ભરવાથી કેટલા મળુ દૂધ મશે ?

(૭૫) ૭ શેર કંટાળાના રૂ. ૧૫૫ તો ૧ મળુનું શું ?

(૭૬) ચાર આનાવાળી ૭ કેરી, ને બે આનાવાળા ૮ હાડમ સ્ત્રીમાં ને દર રૂપીઆની ચોટ આવી ત્યારે કેટલા રૂપીઆ પાછા મળશે ?

(૭૭) ૧૮ રૂપીઆનું ૧૨ મળુ તો ૨૫૫ રૂપીઆનું કેટલું ?

(૭૮) ૧૭ મળુના ૨૫૫ રૂપીઆ તો ૧૨ મળુનું શું ?

(૭૯) ૨૫૫ રૂપીઆમાં ૧૭ મળુ તો ૧૨ મળુનું શું ?

૮૦) ૧૨ મળુના ૧૯ રૂપીઆ તો ૧૭ મળુનું શું ?

(૮૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?

(૮૨) ૭ મળુના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મળુનું શું ?

(૮૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?

(૮૪) ૮ માણસ જમ્યામાં ૫ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૮૦ રૂપીઆમાં કેટલા માણસ જમશે ?

(૮૫) ૧૨ માણસ ૧૦૮ રૂપીઆ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?

(૮૬) ૭૫ કલાકમાં ૩૧ માણસ જમ્યા, તો ૪૨ માણસ જમાને કેટલો વખત લાગશે ?

(૮૭) રૂ. ૨૫૦ નું ૧૦ મળુ તો ૮ મળુનું શું ?

૩૬ | હિંદુસ્તાનની સાઠ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આના.

- (૮૮) ૨ આનાનું ૧૫ શેર તો રૂ. ૧૫૦ કેટલું ?
 (૮૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
 (૯૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧૧ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
 (૯૧) ૫ રૂપીઆ મણની ૧૫ મણ મેથી આપીને ૩ રૂપીઆ મણની કેટલી રાઇ લેવી ?
 (૯૨) ૫ પૈસાના બેર લીધાં, ૭ પૈસા ભાઈએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?
 (૯૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધાં અને તે બધા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા જમરખ લીધાં હશે અને કેટલા પૈસા આપ્યા હશે ?

—: સુરત જિલ્લાનો :—

“ભૂગોળ શિક્ષક”

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ડુ ધ ગવર્નર
 સાહેબ બહાદુરે હુકમ નં. ૪૧૧૭ તા. ૨૬-૭-૧૫
 થી એજન્સીની સર્વ રજૂઆતમાં લાયબેરી
 માટે મંજૂર કર્યો છે.

બીજા ધોરણની સુવિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.
 બીજા ધોરણ માટે અકગણિતનાં મનોચત્ર પાંચ આના.
 બીજા ઓપરીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

—* અધ્યાપિ બહાર ન પડેલી એવી *—

ગુજરાતના ઇતિહાસની પ્રશ્નોત્તરમાળા

જામનગર અને વાંકાનેર સ્ટેટમાં બીજા ધોરણ માટે
ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજૂર થએલા

કાઠિયાવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર થએલા

“અંકગણિતનાં મનોયતન” પાંચ વ્યાના.

“ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” માં શું શું છે ???

૧] પાઠ્યાર અધરા શબ્દો. ૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમ-
વાળા શબ્દો. ૩] કલ્પિત મળતા શબ્દોની તારવણી. ૪. જોડાક્ષર.
૫] મળતા જોડાક્ષર. ૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

—* અર્થ વાંચતાં લખતાં શીખવું શીખવવું હોય તો *—

બાળપાઠીથી પાંચમી ચોપડી સુધીના અને

કન્યા વાચનમાળા તથા વિવેક વાચનમાળા પુસ્તક ૧ લા નો

“ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ખરીદો

સુરત જિલ્લાના “ભૂગોળ શિક્ષક” ચાર્યાસી નાં બુક

૦-૩-૦

૦-૨-૦

સુરત શહેર તથા ચાર્યાસી તાલુકાનો ૦-૩-૦

* બાળવગ્ધી પાંચમા ધોરણ સુધીના *

“ મુખગણિત શિક્ષક ”

ગુજરાત, મુખ્ય ઇત્તિકા અને હિંદુસ્તાનની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા મ
છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર—સુરત.

